

BROT ÚR TJAKINUM Í ONGLANDI

„The Sunday Times“ hevur havt samrøðu við stjórnan í EIA, Alan Thornton, sum var í Føroyum í februar. Hendan samrøðan stóð í blaðnum 8. juni 1986, og serliga er tað tann stóra myndin av dronginum, sum heldur hvalafostrinum, tú bitir merki í. Soleiðis er altso tíðindaflutningurin í okkara døgum, og vit mugu vera heilt greið yvir, at tað ikki er lætt at fáa onnur sjónarmið prentað.

Kristina De La Motta, sum hevur verið búsitandi í Onglandi síðan síðst í fimtiár-

unum skrivaði lesarabræv. Tað varð kutað niður til minni enn helvtina, og onki veruligt svar kom frá blaðstjórnini.

Vit nýta samstundis høvi til at prenta tvey onnur lesarabræv, sum stóðu í blaðnum sama dag, sunnudagin 15. juni. Vit hava tó eisini fingið upprunaorðaljóðið av lesarabrævinum, sum vit eisini prenta, so kunnu fólk sjálvi samanbera, hvat ið er kutað burtur.

Tað er bróðir Kristinu, Ólavur, sum hevur sent okkum tilfarið.

Deyðsveiðan („Death Drive“)

Á hvørjum sumri, tá ið sólin skínur til miðnætt í Norðuratlantshavi, koma grindahvalirnir til sjóndar við Føroyar. Floksdjór, sum tey eru, koma tey í hundraðtali, svimjandi tætt inn móti landi fyrri at jagstra hogguslokk — og verða teir somuleiðis jagstraðir av oyggjabúgvunum.

Í misnt 4 øldir hevur fólkíð á hesum fjarliggjandi oyggjunum, mitt imillum Skotland og Ísland, livað av teimum stóru flokkunum av „grindahvølum“, sum eru komnir til teirra strendur. Í gomlum døgum var tvøst og spil ein neyðugur partur av føðini hjá føroyingum, og tá ið hvalirnir komu aftur, vórðu teir heilsaðir vælkomnir, sum ein frábøðan um, at nú slapst undan at hungra. Árabátarnir fóru út, og flokkurin varð ríkin inn í ta nærmastu fjørna, fyrri skjótt at verða sundurskorin av teimum longu knívunum hjá grindamonnum.

Lívið í dag er nógv broytt hjá teimum 45.000 føroyingunum, hvørs livimótøður eru minst líka góðar sum hjá øðrum tjóðum í Skandinavia. Í dag nýtist teimum ikki at lita á grindahvalin fyrri at

sleppa undan hungri. Kortini heldur drápið fram.

Tað heldur fram, hóast ta sannroynd, at bert teir allarbestu bitarnir av grindini í dag verða tiknir. Tað heldur fram, hóast ávaringar frá teimum almennu føroysku heilsu-myndugleikunum, um at oyggjabúgvarnir ikki mugu eta grind meira enn eina ferð um vikuna, tí at kviksilvurinikkihaldið er omanfyri heilsumarkið. Og tað heldur fram í størri mun enn nakrantíð áður í søgu oyggjanna.

Mitt í øllum ríkidøminum — ongantið hava føroyingar fingið meira at eta — er meðalveiðan trífaldað. So nógvir hvalir verða dripnir í dag, at føroyingar ikki vita, hvat ið teir ksulu gera við alt. Hvørt ár liggja hundraðvis eftir og rotta — maturin verður ikki nýttur — ella teir verða blakaðir á sjógvi aftur og sektir.

Veiðan sjálv er nógv broytt. Motorbátar hava avloyst árabátarnar. Útvarpstól geva nú ná-búgvabygdunum boð um at nú er ein flokkur funnin, og nýmótans sonartól verða brúkt til at reka við.

„Tað hevur verið ein vanlig misskiljing, at grindadráp var neyðugt

hjá føroyingum, so teir kundu livbjarga sær.“ sigur Alan Thornton, stjórnan í Environmental Investigation Agency í London. EIA hevur verið á odda í stríðnum móti grindaveiðuni. „Vit hava vist á, at hetta ikki longur er satt. Í dag er veiðan bert ein umbering fyrri ein dags 'itriv', og ein møguleiki til at fáa mat fyrri onki.“

Grindahvalurin veksur til í meðal 20 ft. — ein vaksinn hannhvalur kann viga 3 tons — og teir kunnu liva eini 50 ár. Teir ferðast í flokkum, ið telja upp til 700. Á odda er ein gamal hannhvalur, ella „pilot“ (tí navnið), sum hinir fylgja eftir, eisini í tann vissa deydán.

Tað er floksevlingin, sum ger, at teir kunnu rekast inn í ein fjørð og drepast í hundraðtali, sum tað hendi í 1982, tá ið 644 grindahvalir vórðu dripnir í einum drápi.

Hvar enn drápið fer fram, er mynstrið tað sama — og hetta er ikki fyrri hann ella hana við ringum nervum. Sjálvt Alan Thornton, sum hevur lutikið í nógvum umhvørvisstriðum, t.d. kádissláingina av kópahvølum í New Foundlandi, fekk ilt í búkin.

„Hvat viðvikur ræðslu og pinu er tað tað ringasta dømi um ráskap yvirfyri djórum, sum eg nakrantíð havi sæð.“ sigur hann.

Tá ið ein flokkur er vorðin kringsettur, so tekur tann formaðurin, sum hevur ábyrgd av drápinum, og setur spjótíð í ein hval, sum svimur eitt

sindur aftarlaga í flokkinum. Tá ið tað stungna djórið svimur móti strondini, fylgja hinir við, og endar tað við, at teir á hendan hátt stranda í royndunum at sleppa undan.

Nú byrjar drápið. Luftin er full av rópum og geylum, og av teimum høgt-

tónaðu stressljóðunum frá hvalunum. Jarnkrókar, sum eru fastbundnir við reipum, verða rendir í hvalakúlurnar, so teir kunnu dragast móti landi. So verður ein 10-tumma knívur stungin djúpt inn í nakkan á teimum, aftanfyri blástrið, fyrri at kvetta monuna.